

PS-I.431.1.41.2024

PROTOKÓŁ

KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej

w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobiegniewie, ul. Dembowskiego 3.

Działając na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 5 - 6 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673), rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1165) oraz przepisów ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.),

zespół inspektorów w składzie:

1. **Sylwia Krasieńska** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 350-1/2024 z 29 listopada 2024 r. – kierująca zespołem inspektorów
2. **Hanna Piekarska** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 350-2/2024 z 29 listopada 2024 r. – członek zespołu inspektorów;

przeprowadził, w okresie od 13 grudnia 2024 r. do 10 lutego 2025 r., kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobiegniewie, w obszarze wszystkich sfer organizacji i funkcjonowania jednostki w realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług. Kontrolą objęty był okres od 1 stycznia 2023 r. do dnia kontroli. Czynności w siedzibie jednostki dokonano 13 grudnia 2024 r.

W okresie objętym kontrolą wprowadzono przepisy zmieniające do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Analizie i ocenie podlegały dokumenty – w części – przed zmianą przepisów. Czynności kontrolnych dokonano w obecności Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie.

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

2. Infrastruktura pomocy kierowanej do osób doznających przemocy domowej oraz warunki realizacji zadania.
3. Zespół interdyscyplinarny.
4. Rozpatrywanie zgłoszeń o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej.
5. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
6. Rozpatrywanie skarg na działania zespołu interdyscyplinarnego i grupę diagnostyczno-pomocową.

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto analizę dokumentów udostępnionych kontrolującym w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki, w tym 5 losowo wybranych akt klientów, a także dokumentację i wyjaśnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie – przekazane 23 grudnia 2024 r. oraz 10 i 29 stycznia 2025 r.

Przed przystąpieniem do kontroli, zespół inspektorów złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

(akta kontroli str. 1-30)

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

1. Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej

Opracowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej wynika z art. 6 ust. 2 pkt. 1 cyt. ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Gmina Dobiegniew posiada opracowany Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie i realizuje jego założenia. Nie przyjęto Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej zgodnie ze znowelizowanymi przepisami prawa.

Rada Miejska w Dobiegniewie – Uchwałą Nr XXXII/190/21 z dnia 22 lutego 2021 r. – przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Dobiegniewie. Program obowiązywał w latach 2021-2024. W dokumencie znajdują się m.in. teoretyczne informacje o zjawisku przemocy w rodzinie, diagnoza problemu na terenie Gminy (opracowana na podstawie badań ankietowych, danych OPS i Zespołu Interdyscyplinarnego) oraz stan prawny. Wskazano cel główny Programu. Jest to zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy Dobiegniew. Ustalono 5 głównych zadań, działania, realizatorów i czas realizacji Programu.

W ramach **zadania pierwszego** pn. Zespół Interdyscyplinarny – powołano i zapewniono funkcjonowanie ZI, szczegółowo opisane w pkt. 3 niniejszego protokołu.

Zadanie drugie dotyczy prowadzenia przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy. W ramach realizacji tego zadania Zespół – diagnozował problem przemocy,

podejmował działania w środowiskach zagrożonych przemocą w celu przeciwdziałania temu zjawisku, a także realizował procedurę „Niebieskie Karty”. W 2023 r. Zespół prowadził 13 nowych procedur NK, a w 2024 r. – 11. Postępowanie w sprawach zgłoszeń o wystąpieniu przemocy oraz realizacja procedury „Niebieskie Karty” zostały opisane w punktach 4 i 5 niniejszego protokołu.

Zadanie trzecie polegało na wpływaniu na zmianę postaw mieszkańców wobec przemocy poprzez działania informacyjno-edukacyjne.

W ramach prowadzonych procedur NK, osoby dotknięte przemocą były informowane przez członków Grup Diagnostyczno-Pomocowych o możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa udzielanego na terenie Gminy. W 2024 r. prowadzone były działania informacyjne kierowane do różnych grup odbiorców – upowszechniono informacje o zjawisku przemocy i możliwościach uzyskania pomocy w placówkach oświatowych, a 28 listopada 2024 r. odbyło się spotkanie z uczestnikami Dziennego Domu „Senior+” w Dobiegniewie.

Na stronie internetowej Ośrodka <http://dobiegniew.naszops.pl> w zakładce pn. Przeciwdziałanie przemocy umieszczono informacje o zjawisku i możliwościach uzyskania wsparcia. Na wskazanej stronie dostępne są także informacje o specjalistycznym poradnictwie oferowanym na terenie Gminy. Ulotki, plakaty i szczegółowe informacje są dostępne także dla osób zainteresowanych w siedzibie Ośrodka.

Czwarte zadanie – związany jest z podnoszeniem poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocą. Działania polegają na wsparciu osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej poprzez szkolenia podnoszące wiedzę i zapobiegające wypaleniu zawodowemu. W 2023 r. w szkoleniach uczestniczyło 15 osób, a w 2024 r. 5 osób ukończyło obowiązkowe szkolenie dla członków ZI.

Ostatnie – **piąte zadanie** dotyczy ochrony osób doznających przemocy.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej są przygotowani do zapewnienia osobom doznającym przemocy całodobowego pobytu w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy (SOW) w Gorzowie Wielkopolskim. W 2023 r. do SOW skierowano 1 rodzinę. Na terenie Gminy funkcjonuje Punkt konsultacyjno-terapeutyczny dla osób uzależnionych, współuzależnionych, ofiar przemocy, dla młodzieży i rodziców ulokowany przy ul. Staszica 9 w Dobiegniewie. Zapewniono także wsparcie psychologiczne.

W toku kontroli Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej poinformował o przyjęciu przez Radę Miejską w Dobiegniewie uchwały nr XV/81/25 z dnia 27 stycznia 2025 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Dobiegniewie na lata 2025-2030.

Obowiązujący i przyjęty program nie są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

(akta kontroli str. 31-39, 99-102, 106-126)

Zadanie realizowane z uchybieniem. Nie przyjęto Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej zgodnie ze znowelizowanymi przepisami prawa.

2. Infrastruktura pomocy kierowanej do osób dotkniętych przemocą domową.

Zgodnie z art. 6 ust. 2, pkt. 2 i 3 cyt. wyżej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, jak również zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w odpowiednich jednostkach wsparcia.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie zapewnia pomoc osobom dotkniętym przemocą w ramach posiadanej infrastruktury oraz współpracuje z innymi instytucjami w tej kwestii.

A). Wsparcie udzielane w formie poradnictwa specjalistycznego.

Mieszkańcy Gminy Dobiegniew mają zapewniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego w zakresie porad: socjalnych, psychologicznych, dot. terapii uzależnień, prawnych, a także rodzinnych i zawodowych. Na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie zamieszczona jest informacja o możliwości skorzystania z poradnictwa:

- **Poradnictwo socjalne** udzielane jest w ramach pracy socjalnej, prowadzonej przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie. W siedzibie Ośrodka są dostępne – dla osób zainteresowanych problemem przemocy domowej – materiały informacyjne. Podstawowe informacje dot. realizacji procedury Niebieskiej Karty oraz funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego dostępne są na stronie Ośrodka, w zakładce pn. Przeciwdziałanie przemocy pod adresem: <http://dobiegniew.naszops.pl>. Prowadzony jest rejestr pracy socjalnej, z którego wynika, że w 2023 r. pracownicy udzielili osobom zagrożonym przemocą 13 porad, natomiast w 2024 r. (do dnia kontroli) – 11 porad.
- Osoby zainteresowane uzyskaniem **porady prawnej** mogą skorzystać z pomocy rady prawnego w Urzędzie Miejskim w Dobiegniewie, po uprzednim zarejestrowaniu się. Porady prawne udzielane są także w 2 Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Poradnictwa Obywatelskiego na terenie Powiatu Strzelecko-Drezdeneckiego. Informacje dot. nieodpłatnej pomocy prawnej dostępne są pod adresem https://bip.fsd.pl/239/17_Nieodplatna_Pomoc_Prawna/.
- **Porady dla osób uzależnionych** udzielane są w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym przy ul. Staszica 9 w Dobiegniewie oraz w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej przy Urzędzie Miejskim w Dobiegniewie.
- **Pomoc psychologiczną** można uzyskać w Ośrodku Pomocy Społecznej. W celu uzyskania wizyty niezbędna jest rejestracja, przyjęcia odbywają się w pierwszy poniedziałek miesiąca.

B). Wsparcie udzielane całodobowo

W ramach zasobów Gminy nie uruchomiono placówki całodobowej dla ofiar przemocy. W razie potrzeby klienci mogą być kierowani do odpowiednich placówek.

W 2023 r. skierowano 1 rodzinę do placówek zapewniających schronienie oraz pomoc adekwatną do potrzeb (Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy w Gorzowie Wielkopolskim, Dom Zgromadzenia Sióstr Jezusa w Odolanowie).

W toku czynności kontrolnych, na podstawie analizowanych teczek klientów ustalono, że osoby dotknięte problemem przemocy domowej (zarówno doświadczające przemocy, jak i podejrzewane o jej stosowanie) informowano o możliwości skorzystania z różnych form pomocy i kierowano do specjalistów – psychologa.

C). Warunki realizacji zadania przez OPS.

Zgodnie z art. 110 ust.11 i ust.12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.) ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Jednocześnie Ośrodek zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej – w badanym okresie – spełnia wymagany wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców gminy.

Z oświadczenia złożonego przez Kierownika wynika, że Ośrodek zatrudnia 4 pracowników socjalnych, każdy w wymiarze pełnego etatu. Liczba mieszkańców Gminy wynosi 6.126 (stan na 30.06.2024 r.). Średnio na jednego pracownika socjalnego przypadało 1.532 mieszkańców.

Pracownicy socjalni i Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego podnosili kwalifikacje zawodowe w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Podczas czynności kontrolnych sprawdzano dokumentację dotyczącą szkoleń kadry. W okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni i członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli w szkoleniu pn.: „Procedura Niebieskiej Karty – szkolenie dla ZI i GDP w świetle zmian obowiązujących od 28.09.2023 r”.

Jeden z pracowników socjalnych ukończył także 2 inne kursy, w tym szkolenie obowiązkowe dla członków ZI oraz „Dokumentacja procedury „Niebieskie Karty” w postępowaniach sądowych”.

(akta kontroli str. 127-178, 468-501)

Brak uchybień w realizacji zadania.

3. Zespół interdyscyplinarny (ZI).

Zgodnie z art. 6. ust. 2 pkt. 4 cyt. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. W myśl art. 9a - 9c cyt. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy

domowej, zespół interdyscyplinarny powołuje wójt/burmistrz/prezydent, działając na podstawie porozumień zawartych między burmistrzem, a uprawnionymi podmiotami. Posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. W związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej nastąpiła konieczność powołania nowych zespołów interdyscyplinarnych. Nowy zespół interdyscyplinarny powinien zostać utworzony do 22 września 2023 r. – art. 16 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 535).

W Dobiegniewie funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny w niepełnym składzie. Burmistrz zawarł porozumienia z uprawnionymi podmiotami, których reprezentanci zostali powołani w skład Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszyscy członkowie Zespołu złożyli oświadczenia zobowiązujące do zachowania poufności uzyskanych informacji i danych. Zachowano właściwą ilość i częstotliwość organizacji posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Nie wszyscy członkowie ZI odbyli obowiązkowe szkolenie, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W dokumentacji dot. ZI brak jest wskazania przyczyny nieobecności członków zespołu na posiedzeniach. Przy wydaniu zarządzenia o powołaniu Zespołu nie zachowano chronologii – porozumienia z podmiotami wskazującymi osoby reprezentujące instytucje w składzie ZI zostały zawarte 28 września 2023 r. tj. po wydaniu zarządzenia w tej sprawie.

a) Podstawy prawne utworzenia zespołu interdyscyplinarnego

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Dobiegniewie została prawnie uregulowana. Po wejściu w życie nowych przepisów Rada Miejska w Dobiegniewie przyjęła – 21 sierpnia 2023 r. – Uchwałę nr LXIII/407/23 w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego.

Burmistrz Dobiegniewa powołał – zarządzeniem nr 48/2023 z dnia 20 września 2023 r. – Zespół Interdyscyplinarny. **Przy wydaniu zarządzenia o powołaniu Zespołu nie zachowano chronologii – porozumienia z podmiotami wskazującymi osoby reprezentujące instytucje w składzie ZI zostały zawarte 28 września 2023 r. tj. po wydaniu zarządzenia w tej sprawie.**

b) Skład zespołu interdyscyplinarnego, zawarte porozumienia z uprawnionymi podmiotami

Zespół tworzą przedstawiciele podmiotów wskazanych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W składzie Zespołu brak jest przedstawiciela organizacji pozarządowej. Burmistrz Dobiegniewa zawarł porozumienia o współpracy z podmiotami, których reprezentanci zostali powołani do składu Zespołu.

c) Organizacja pracy w zespole interdyscyplinarnym

Organizację pracy w Zespole określono w Regulaminie – Uchwała Nr 1 Zespołu Interdyscyplinarnego w Dobiegniewie z dnia 28 września 2023 r.

d) Zachowanie poufności uzyskanych informacji i danych przez członków zespołu interdyscyplinarnego

Wszyscy członkowie Zespołu złożyli oświadczenia zobowiązujące do zachowania poufności uzyskanych informacji i danych, zgodnie z wymogami art. 9c ust. 3 ustawy cyt. wyżej o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

e) Szkolenia członków zespołu interdyscyplinarnego

Zgodnie z art. 9a ust. 5a członkowie zespołu interdyscyplinarnego, w terminie 12 miesięcy od dnia ich powołania w skład zespołu interdyscyplinarnego, przechodzą obowiązkowe szkolenie, o którym mowa w art. 6 ust. 6 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, organizowanych przez samorząd województwa.

Z przekazanej dokumentacji oraz pisemnych wyjaśnień Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że pięcioro członków ZI przedłożyło certyfikaty uczestnictwa w obowiązkowych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Dziesięciu członków ZI nie odbyło obowiązkowego szkolenia, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Wszyscy członkowie ZI odbyli szkolenie „Procedura Niebieskiej Karty – szkolenie dla ZI i GDP w świetle zmian obowiązujących od 28.09.2023 r.

f) Organizacja posiedzeń (prawidłowość zwoływania posiedzeń, zachowanie częstotliwości spotkań, usprawiedliwianie nieobecności na posiedzeniach)

Do 22 czerwca 2023 r. obowiązywał przepis określający, iż posiedzenia ZI odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy posiedzenia te mają odbywać się nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. Zachowano właściwą ilość i częstotliwość organizacji posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na podstawie analizy przedłożonych protokołów stwierdzono, że w 2023 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego (30.03. 2023 r., 29.06.2023 r., 28.09.2023 r. i 29.11.2023 r.).

W 2024 r. (do dnia kontroli) odbyło się 6 posiedzeń (30.01.2024 r., 26.03.2024 r., 28.05.2024 r., 30.07.2024 r., 24.09.2024 r. i 26.11.2024 r.).

W posiedzeniach nie uczestniczyli wszyscy członkowie. Nieobecności członków zostały usprawiedliwione telefonicznie. W dokumentacji dot. ZI brak jest wskazania przyczyny nieobecności członka zespołu na posiedzeniach.

Z Regulaminu ZI wynika, że przekazanie informacji o nieobecności następuje w formie mailowej lub telefonicznej. Z uwagi na ustawowy warunek usprawiedliwienia nieobecności oraz jej zgłoszenia z wyprzedzeniem – zalecane jest dokumentowanie informacji o nieobecnościach. Zgodnie z art. 9a ust. 7g ustawy o przeciwdziałaniu przemocy – w przypadku co najmniej trzykrotnej nieusprawiedliwionej nieobecności członka zespołu interdyscyplinarnego na posiedzeniu przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego informuje podmiot, który ten członek reprezentuje, o jego nieobecności, na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r.

o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Celem dokonania oceny działań Zespołu analizie poddano protokoły z jego posiedzeń. Z protokołów wynika, że podczas posiedzeń Zespół skupiał się przede wszystkim na realizacji procedury „Niebieskie Karty”, wymianie informacji nt. rodzin pozostających w obszarze oddziaływania członków zespołu.

Zadanie realizowane z uchybieniami: do Zespołu nie powołano przedstawiciela organizacji pozarządowej, część członków ZI nie odbyła obowiązkowego szkolenia, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W dokumentacji dot. ZI brak jest wskazania przyczyny nieobecności członków zespołu na posiedzeniach.

Przy wydaniu zarządzenia o powołaniu Zespołu nie zachowano chronologii – porozumienia z podmiotami wskazującymi osoby reprezentujące instytucje w składzie ZI zostały zawarte 28 września 2023 r. tj. po wydaniu zarządzenia w tej sprawie.

(akta kontroli str. 40-98, 104-105)

4. Rozpatrywanie zgłoszeń o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej.

Zgodnie z art. 9a ust. 10 w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, o których mowa w art. 9b ust 8, powołuje się grupę diagnostyczno-pomocową. W przypadku niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej grupa diagnostyczno-pomocowa odstępuje od dalszych działań, co jest dokumentowane w formie pisemnej (art. 9b ust. 15).

Do Zespołu Interdyscyplinarnego – w okresie objętym kontrolą – nie wpływały zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej.

W związku z tym w Ośrodku nie jest prowadzony odpowiedni rejestr.

Zadanie realizowane bez uchybień.

(akta kontroli str. 179)

5. Inicjowanie i realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Zgodnie z art. 9d ust. 1-4 cyt. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej – podejmowanie interwencji w środowisku odbywa się na podstawie procedury „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli podmiotów uprawnionych, w związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej... W myśl art. 9b ust. 8 do zadań grup należy m.in.: dokonanie oceny sytuacji domowej, realizacja procedury „Niebieskie Karty”, realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową. Zgodnie z § 7.1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

(Dz. U. z 2023 r., poz. 1870) – przekazanie wypełnionego formularza procedury do zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych. § 8 ust.1 cyt. wyżej Rozporządzenia stanowi, że formularz „Niebieska Karta – A” jest przekazany grupie diagnostyczno-pomocowej niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia jego otrzymania.

Zgodnie z § 20 cyt. wyżej cytowanego rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, zakończenie procedury wymaga udokumentowania w formie protokołu, który powinien zawierać: dane dotyczące osób, wobec których realizowana była procedura, datę rozpoczęcia i zakończenia procedury, skład grupy diagnostyczno-pomocowej, opis podjętych działań, przesłanki uzasadniające zakończenie oraz podpisy członków grupy.

Mieszkańcy Gminy, których dotyczy problem przemocy domowej mają zapewnioną pomoc w ramach procedury „Niebieska Karta”. Ośrodek kieruje klientów do specjalistów oraz współpracuje z innymi instytucjami na rzecz poprawy ich funkcjonowania. Prowadzenie procedury wymaga zmian w kwestii m.in. prowadzenia dokumentów, przekazywania procedury zgodnie z miejscem zamieszkania klienta, realizacji i weryfikacji planów pomocy.

Z wykazu „Niebieskich Kart” wynika, że w okresie objętym kontrolą prowadzono 26 procedur.

Dokumenty dot. „Niebieskich Kart” przechowywane są jednym z biur, w zamkniętej metalowej szafie.

Analizie poddano akta osobowe 5 rodzin – tj. poz. nr: 14, 15, 16, 17, 21 wykazu, w których prowadzona była procedura „NK”. Przy wyborze wzięto pod uwagę: skład rodziny, czas trwania procedury oraz zakończenie procedury. W teczkach klientów znajdowały się m.in.: wypełnione formularze „NK-A, C, D”, protokoły posiedzeń Grup Diagnostyczno-Pomocowych (dalej Grupa D-P), notatki urzędowe, indywidualne plany pomocy oraz protokoły z zakończenia procedury.

Po analizie dokumentacji prowadzonej przez Ośrodek w ramach procedury „NK” zespół kontrolny sformułował wnioski w następujących obszarach:

a) zachowania terminów określonych w rozporządzeniu:

- w każdym badanym przypadku zostały zachowane terminy określone w przepisach dot.: przekazania formularza „Niebieska Karta-A” Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Na każdym analizowanym formularzu „NK – A” była data i potwierdzenie Przewodniczącego Zespołu o wpływie dokumentu,
- Przewodniczący powołuje członków Grupy D-P oraz przekazuje Grupie wszczętą procedurę,
- pierwsze posiedzenie Grupy D-P nie zawsze odbywało się w terminie zgodnym z rozporządzeniem,
- brak potwierdzenia dot. zawiadomienia osoby stosującej przemoc o wszczęciu procedury pod jej nieobecność.

b) ustalenie składu Grupy Diagnostyczno-Pomocowej:

- w analizowanych przypadkach – skład Grupy nie zawsze był adekwatny do sytuacji rodzin. Grupy – każdorazowo – składały się z pracownika socjalnego oraz funkcjonariusza Policji. W składzie Grupy brak jest np. pedagoga ze szkoły (w rodzinie są dzieci), przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (w rodzinie występuje problem alkoholowy). Dodatkowy specjalista mógłby mieć wpływ na lepsze rozeznanie sytuacji wszystkich członków rodziny oraz mieć wpływ na poprawę jej funkcjonowania,
- protokoły posiedzenia Grupy D-P zawierały informacje o: składzie Grupy, dane rodziny, nie zawsze wypełniono informację dot. działań podejmowanych przez członków Grupy, a działania były podejmowane,
- nazewnictwo Grupy D-P wymaga ujednolicenia we wszystkich dokumentach (zamiennie używane jest Grupa Diagnostyczno-Pomocowa i Grupa Robocza),
- spotkania Grup odbywały się w miejscu zapewniającym możliwość przeprowadzenia rozmowy w odpowiednich warunkach.

c) zapewnienie uczestnictwa w procedurze osobom doznającym przemocy i stosującymi przemoc:

- zaproszenia/wezwania na Grupę D-P były wysyłane odpowiednio wcześniej, tak aby osoby mogły zgłosić się w wyznaczonym terminie;
- zbyt mała liczba spotkań Grup – w okresie prowadzenia procedury Grupy spotykały się najczęściej tylko jeden raz (na początku procedury). Wówczas nie ma możliwości dokonania oceny np. Indywidualnego Planu Pomocy.

d) diagnozowania sytuacji domowej oraz planu pomocy:

- formularze „NK-C i D” były wypełniane na posiedzeniach Grupy,
- w formularzu „NK-C” określano działania przedstawicieli instytucji uczestniczących w spotkaniach Grup oraz plany pomocy lub przygotowywano Indywidualny Plan Pomocy na osobnym formularzu. Z analizy wynika, że w niektórych przypadkach brak jest możliwości realizacji planu pomocy (np. na pierwszym spotkaniu ustalono plan pomocy oraz złożono wnioski o zakończenie procedury – brak czasu na realizację planu w ramach procedury),
- współpracowano z różnymi instytucjami celem diagnozowania sytuacji rodzin,
- motywowano uczestników procedury do skorzystania ze wsparcia np. psychologa,
- pracownik socjalny i funkcjonariusz Policji prowadził monitoring środowiska, z których sporządzano notatki służbowe,
- nie zawsze dokonywano pełnej diagnozy sytuacji rodziny, z uwagi na miejsce zamieszkania jednej ze stron procedury poza gminą Dobiegniew i nie przekazanie jej w części – zgodnie z miejscem zamieszkania.

e) zachowania poufności danych

- procedury „Niebieskiej Karty” są prowadzone z zachowaniem poufności poprzez złożenie odpowiednich oświadczeń.

f) zamykanie procedury „Niebieska Karta”

- na 5 skontrolowanych procedur 5 zostało zakończonych,

- decyzja o zamknięciu procedury była podejmowana na posiedzenie ZI na wniosek Grupy D-P – co jest niezgodne z przepisami,
- po zakończeniu procedury prowadzono działania monitorujące.

Zadanie realizowane z uchybieniami w kwestii: prowadzenia procedury „Niebieska Karta”, dokumentowania działań oraz sposobu zakończenia procedury.

(akta kontroli str. 180-467)

6. Rozpatrywanie skarg na działania zespołu interdyscyplinarnego i grupę diagnostyczno-pomocową.

Zgodnie z art. 9a ust. 7h ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, skargę na działalność zespołu interdyscyplinarnego lub członka zespołu interdyscyplinarnego może wnieść osoba objęta procedurą "Niebieskie Karty". Skargę rozpatruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, który powołał zespół. Skargę na członka grupy diagnostyczno-pomocowej powinien rozpatrzyć zespół interdyscyplinarny.

W myśl art. 9b ust. 16 ustawy, skargę na działalność grupy diagnostyczno-pomocowej lub członka grupy diagnostyczno-pomocowej może wnieść osoba objęta procedurą "Niebieskie Karty". Skargę rozpatruje zespół interdyscyplinarny. Skargi rozpatrywane są w trybie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.

Zgodnie z pisemnym oświadczeniem Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie – do dnia kontroli nie złożono skarg na działalność zespołu interdyscyplinarnego, ani na pracę grup diagnostyczno-pomocowych.

(akta kontroli str. 102)

Wnioski:

1. Gmina Dobiegniew posiada opracowany Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie i realizuje jego założenia. Nie przyjęto Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej zgodnie ze znowelizowanymi przepisami prawa.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia pomoc osobom dotkniętym przemocą w ramach posiadanej infrastruktury oraz współpracuje z innymi instytucjami w tej kwestii.
3. Ośrodek Pomocy Społecznej spełnia wymagany wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców gminy.
4. Pracownicy socjalni podnoszą swoje kompetencje w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
5. W Dobiegniewie funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny w niepełnym składzie.
6. Burmistrz Dobiegniewa zawarł porozumienia z uprawnionymi podmiotami, których reprezentanci zostali powołani w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.

7. Przy wydaniu zarządzenia o powołaniu Zespołu nie zachowano chronologii – porozumienia z podmiotami wskazującymi osoby reprezentujące instytucje w składzie ZI zostały zawarte 28 września 2023 r. tj. po wydaniu zarządzenia w tej sprawie.
8. Wszyscy członkowie Zespołu złożyli oświadczenia zobowiązujące do zachowania poufności uzyskanych informacji i danych.
9. Zachowano właściwą ilość i częstotliwość organizacji posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego.
10. Nie wszyscy członkowie ZI odbyli obowiązkowe szkolenia, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
11. Do Zespołu Interdyscyplinarnego nie wpłynęły zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej.
12. Mieszkańcy Gminy mają zapewnioną pomoc w ramach procedury „Niebieska Karta”.
13. Prowadzenie procedury „Niebieska Karta” wymaga zmian w kwestii:
 - a) terminu zwoływania pierwszego posiedzenia Grupy D-P oraz powiadamiania osoby stosującej przemoc o wszczęciu procedury,
 - b) ustalania składu Grupy, dokumentowania planowanych działań, ujednolicenia nazewnictwa zgodnego z przepisami,
 - c) zwiększenia częstotliwości spotkań Grup D-P,
 - d) realizacji planu pomocy oraz diagnozowania sytuacji wszystkich członków procedury – poprzez przekazanie procedury zgodnie z miejscem zamieszkania.
14. Zamykanie procedury „Niebieska Karta” jest niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa.
15. Nie wpływały skargi na działania ZI lub grup diagnostyczno-pomocowych.

Wniosek zawarty w punkcie 1 stanowi istotne uchybienie, wnioski wskazane w punktach 5, 7, 10, 13 i 14 stanowią uchybienia.

Za stwierdzone uchybienia w punktach 1, 5 i 7 odpowiedzialny jest Burmistrz Dobiegniewa.

Za stwierdzone uchybienia w punktach 10, 13 i 14 odpowiedzialna jest Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego w Dobiegniewie.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzonej kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobiegniewie, pod pozycją nr 2/2024.

POUCZENIE

Zgodnie z § 18 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie, drugi Burmistrzowi Dobiegniewa, a trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Sylvia Krasieńska

Kierownik jednostki:

KIEROWNIK
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
w Dobiegniewie

Andrzej Ograbek

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Hanna Piekarska

Gorzów Wielkopolski, 11 lutego 2025 r.

Dobiegniew, 13 lutego 2025 r.